

Segeltorpsskolan 1926. Public domain.

Samhällskunskap och historia · Åk 8 till gymnasiet · Cirka 60 minuter

Att peka ut lärare

Efter valet 2026 bad ett parti allmänheten att mejla in namn på lärare. Vad betyder det för en demokrati, och vad kan historien lära oss?

Lektionens fråga

Var går gränsen mellan att granska lärare och att registrera dem?

Steg 1 · Ta ställning · Enskilt, 5 min

”Det är okej att samla in namn på lärare som har sagt något kritiskt om ett parti.”

Skriv **F** (före) i den ruta som stämmer för dig just nu. I steg 7 skriver du **E** (efter) på samma skala. Du behöver inte berätta för någon var du satt ditt F.

1

2

3

4

5

1 Håller inte alls med

5 Håller helt med

Namn

Klass

Mitt bildkort, nr

Min hemgrupp

1 Ta ställning

2 Möt källan

3 Begrepp

4 Expertgrupp

5 Hemgrupp

6 Knyt ihop

7 Ditt svar

Steg 4

Bli expert på ett fall

Du får ett bildkort. Om en stund är du den enda i din nya grupp som kan fallet.

Expertgrupp
12 min

Expertgruppens uppdrag

Lär er ert fall så bra att ni kan berätta det för andra.

- 1 **Läs** bildkortet högt tillsammans.
- 2 **Svara** på frågorna A till D. Skriv i ert falls rad i fallmatrisen, s. 3 och 4.
- 3 **Diskutera** frågan längst ned på bildkortet.
- 4 **Skriv** ditt minutmanus här nedanför.

Frågorna A till D

A Vem pekades ut eller registrerades?

B Vem samlade uppgifterna, och hur?

C Vilka blev följderna?

D Vad satte stopp för det?

Mitt minutmanus

Skriv vidare från de grå orden. Läs sedan högt för dig själv en gång. Det ska ta ungefär en minut.

Mitt fall handlar om ...

Där pekades ...

Det var ...

Det ledde till att ...

Det tog slut när ...

Det liknar Perstorp genom att ...

4a

Expertgrupp

Steg 4 och 5

Fallmatrisen

Sex fall, samma fyra frågor. Fall 1 till 3 här, fall 4 till 6 på nästa sida.

Expert- och hemgrupp

Så fyller du i

En rad per fall, en fråga per kolumn.

1 I **steg 4: skriv** ert eget falls rad tillsammans med expertgruppen.

2 I **steg 5: fyll i** de andra raderna medan experterna i hemgruppen berättar.

A Vem pekades ut eller registrerades?

B Vem samlade uppgifterna, och hur?

C Vilka blev följderna?

D Vad satte stopp för det?

1
Tyskland
1933

2
USA
1949 till 1967

3
Kina
1966

4b

Expertgrupp

Steg 4 och 5 · fortsättning

Fallmatrisen

Fall 4 till 6.

Expert- och hemgrupp

Så fyller du i

En rad per fall, en fråga per kolumn.

1 I **steg 4: skriv** ert eget falls rad tillsammans med expertgruppen.

2 I **steg 5: fyll i** de andra raderna medan experterna i hemgruppen berättar.

A

Vem pekades ut eller registrerades?

B

Vem samlade uppgifterna, och hur?

C

Vilka blev följderna?

D

Vad satte stopp för det?

4

DDR, Östtyskland
1950 till 1989

5

Sverige
1945 till 1998

6

Tyskland
2018 till 2019

4b

Expertgrupp

Steg 6

Knyt ihop

Helklass
10 min

Läraren leder samtalet. Du antecknar det viktigaste.

Tre frågor till hela klassen

Vad har fallen gemensamt, och vad kan stoppa dem?

Lyssna på samtalet. Anteckna under varje fråga det du vill komma ihåg till steg 7.

1 Likheter

Vad har alla sex fallen gemensamt?

2 Skillnader

Var hamnade Perstorp på skalan, och varför?

3 Skydd

Vad kan stoppa åsiktsregistrering i en demokrati i dag?

Steg 7

Ditt svar

Enskilt
8 min

Nu svarar du på lektionens fråga, med fallen som belägg.

Lektionens fråga

Var går gränsen mellan att granska lärare och att registrera dem?

Skriv vidare från de grå orden. Använd minst två av de historiska fallen och jämför med Perstorp.

1

Var går gränsen?

Svara på lektionens fråga.

Jag tycker att gränsen går vid ...

2

Ett historiskt fall

Ett av fallen, som belägg.

Ett exempel är fall ... där ...

3

Ett fall till

Minst två fall ska vara med.

Ett annat exempel är fall ... där ...

4

Perstorp

Vad är likt, och vad är olik?

Det som liknar Perstorp är ... Det som skiljer är ...

Ta ställning igen

Gå tillbaka till skalan på omslaget. Skriv **E** i den ruta som stämmer nu.

Därför står jag kvar, eller har flyttat mig

En lärdom jag tar med mig från lektionen

Steg 2

Möt källan

I par
8 min

Ett inlägg på Facebook efter valet i september 2026.

Er uppgift

Vad ber inlägget läsarna att göra?

Läs inlägget tillsammans. **Prata** om frågorna 1 till 4, ni behöver inte skriva. **Skriv** sedan svaret på frågan längst ned.

2
Möt källan

 Sverigedemokraterna Perstorp 5 d · 🌐

Sverigedemokraterna Perstorp vill tacka alla som gjort sin röst hörd men framförallt de som gett oss sitt mandat i Kommunen.

Vi kommer göra vårt bästa för Kommunen nu och in i framtiden, det vi ser som bäst för medborgarna.

Vi ser att vi gjort en bra valkampanj och förstått att desinformation inom vissa grupper har varit massiv som blir något att jobba för och emot framöver.

Och om någon vill framträda med namn på lärare och andra företrädare i samhället som gör att vi alla får ett bättre klimat framöver är ni hjältar. (Fungerar även polisanmäla. Eller nedan mail)

Det kommer bli en turbulent period i det närmsta, många ifrågasättande och tankar.

Vi har ett stort ansvar som vi enligt lag och egen vilja, vill kunna stå bakom, kunna försvara och förklara.

Sverigedemokraterna Perstorp på Facebook, september 2026. Skärmbild, återgiven i Skånes Folkblad 24 september 2026. Partiets logga är suddad.

Prata först

- 1 Vem har skrivit inlägget, och vilka tror ni att det riktar sig till?
- 2 Vad ber partiet läsarna att göra?
- 3 Vart ska namnen skickas? Läs slutet av fjärde stycket noga.
- 4 Tänk er att ni är lärare i Perstorp och läser inlägget. Hur skulle ni känna er?

Partiets förklaring

Lokalordföranden sa att inlägget blev felformulerat. Partiet ville hitta fall där lärare behandlat personer illa för att de har koppling till partiet.

Läraryackets reaktion

Sveriges Lärare i Perstorp varnade för en "häxjakt". Om lärare tystnar av rädsla blir det ett demokratiskt problem, sa fackets vice ordförande.

Vad skulle ett parti kunna göra med en lista över lärares namn? Vem bestämmer över listan?

Steg 3

Begrepp att tänka med

Helklass
5 min

Orden ni behöver för att kunna jämföra fallen.

Er uppgift

Vad är åsiktsregistrering, och vem får inte göra det?

Följ med när läraren går igenom orden. **Läs** sedan lagtexten längst ned och titta på vem förbudet gäller.

Åsiktsregistrering

Att föra register över personer på grund av vad de tycker.

Angiveri

Att anmäla eller peka ut någon, ofta i hemlighet, så att personen drabbas.

Självzensur

När människor inte vågar säga vad de tycker av rädsla för följderna.

Yttrandefrihet

Rätten att fritt uttrycka tankar och åsikter. Skyddas i grundlagen.

Rättsstat

Även makthavare måste följa lagen, och oberoende domstolar kan pröva deras beslut.

Känsliga personuppgifter

Till exempel uppgifter om politiska åsikter. Enligt lag kräver de särskilt skydd.

”Ingen svensk medborgare får utan samtycke antecknas i ett allmänt register enbart på grund av sin politiska åskådning.”

Regeringsformen 2 kap. 3 §, Förbudet gäller myndigheter.

Steg 5

Hemgruppen: lägg pusslet

Hemgrupp
15 min

Nu sitter du med en expert från varje bildkort.

Hemgruppens uppdrag

Hur allvarligt blev det i varje fall?

- 1 Berätta** i tur och ordning, kort 1 först. De andra fyller i fallmatrisen i elevhäftet, s. 3 och 4.
- 2 Placera** fallen på skalan. Skriv kortets nummer i rätt ruta.
- 3 Skriv P** för Perstorp där ni tycker att det hör hemma.
- 4 Titta** på kolumn D i fallmatrisen och svara på frågan längst ned.

Socialt tryck

Kritik och uthängning, till exempel i sociala medier

Insamling av namn

Listor, anmälningar och register

Straff i arbetet

Avsked och yrkesförbud

Förföljelse och våld

Fängelse, misshandel och död

Kortnummer

Kortnummer

Kortnummer

Kortnummer

Mindre allvarligt

Mer allvarligt

- 4** Vad skiljer fallen i diktaturer (fall 1, 3 och 4) från fallen i demokratier (fall 2, 5 och 6)? Jämför de fall ni har.
